

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ФОЛЬКЛОРНА ЕКСПЕДИЦІЯ
(МЕТОДИКА, ТРАНСКРИПЦІЯ, ДОКУМЕНТАЦІЯ)**

Рівень вищої освіти – бакалаврський
Освітня програма – інструментально-виконавське мистецтво
Спеціальність – 025 Музичне мистецтво
Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 16 січня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фольклорна експедиція (методика, транскрипція, документація)
Викладач(і)	проф. Фабрика-Процька О.Р.
Контактний телефон викладача	0500536169
E-mail викладача	olga.fabryka-protska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	–
Консультації	Консультації проводяться за потребою (наживо чи дистанційно)

2. Анотація до навчальної дисципліни

Покращення результатів навчально-виховного процесу в закладах системи вищої освіти України відповідно до світових стандартів, потреба підготовки кваліфікованих спеціалістів, компетентних у різних галузях знань і особливо глибоко в одній із них, вимагає опанування бакалаврами дисципліни «Фольклорна експедиція (методика, транскрипція, документація)», яка ґрунтується на теорії та практиці створення наукових основ мистецько-педагогічної освіти бакалаврів, спонукання їх до професійного самовдосконалення.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – опанування теоретичними знаннями, практичними навичками організації процесу музичної фольклорної експедиції, теоретичних основ з історії фонографування, транскрипції народної інструментальної музики, виховання висококваліфікованих музикантів та фольклористів з науково обґрунтованими знаннями даного предмету, а також оволодіння студентами професійними теоретичними та практичними навичками етнографічної роботи, пов'язаної із вмінням правильно збирати, записувати та опрацьовувати документацію польового матеріалу фольклорних експедицій.

Цілі навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- сприймати засвоєний матеріал, зокрема дослідження та наукові досягнення у вивченні музичного фольклору України, типи фольклорно-етнографічних експедицій, їхні методи та способи проведення, етапи музично-етнографічного документування;
- засвоїти теорію предмету, а саме засвоїти основні види питальників фольклорних експедицій, вміти правильно збирати, записувати та опрацьовувати документацію польового матеріалу фольклорних експедицій, володіти історико-теоретичним матеріалом з транскрипції народної інструментальної музики та фонографування.

вміти:

- накопичувати цінні матеріали для подальшої професійної діяльності;
- поєднувати знання предмету «Фольклорна експедиція (методика, транскрипція, документація)» з іншими музично-теоретичними дисциплінами;
- виховати в собі аналітика, психолога та професіонала своєї справи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Фольклорна експедиція (методика, транскрипція, документація)» у студентів мають бути сформовані такі загальні та фахові компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК14. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

ФК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

ФК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

ФК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК13. Здатність використовувати широкий спектр між дисциплінарних зв'язків.

ФК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

ПРП 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності;

ПРП3. Демонструвати методики удосконалення виконавської діяльності;

ПРП5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;

ПРП 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Видзаняття	Загальна кількість годин
Лекції	40
семінарські заняття/практичні/лабораторні	20
Самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс(рік навчання)	Нормативний /вибірковий
V	025 «Музичне мистецтво»	III	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	Практичні заняття	сам. роб
Тема 1. Документування музичної культури в експедиційно-польових умовах.	2		6
Тема 2. Питальник. Організаційне забезпечення	2	2	6
Тема 3. Індивідуальне приготування. Передвід'їзний збір. Функції.		2	6
Тема 4. Методика експедиційно- польової роботи. Початок експедиції. Пошук інформантів	2	2	6
Тема 5. Питальник– інструмент. музика і інструменти	2	2	6
Тема 6. Питальники. Середовище. Виконавець. Репертуар.	2		6
Тема 7. Питальник. Твір його реалізація	2	2	6
Тема 8. Постекспедиційне опрацювання документації			6

Тема 9. Дослідницькі проблеми транскрипції інструментальної музики. Основоположники сучасної наукової інструментальної транскрипції.	2		6
Тема 10. Техніко-фізіологічні проблеми інструментальної транскрипції. Музично-психологічні проблеми інструментальної транскрипції	2	2	6
Тема 11. Вимірювальні прилади. Орнаментика і фактура інструментальної Транскрипції	2	2	6
Тема 12. Характер інтонування, виконавські прийоми та динаміка. Аналітична та синтетична нотація. Комплексна синтезуюча транскрипція	2		6
Тема 13. Електро-акустична транскрипція. Універсальний знак мікроальтерації. Характеристика системи ключових позначень		2	6
Тема 14. Питання документації народно-інструментальної музики. Польові етнографічні дослідження в Україні наприкінці XVIII-у першій половині XIX ст.	2		6
Тема 15. Пошукова робота народознавців другої половини XIX ст. Експедиційні дослідження наприкінці XIX–у 30-х рр. XX ст	2		6
Тема 16. Польові дослідження українських етнологів 40-80 х роках XX ст. Збір вербальної етнографічної інформації	2	2	6
Тема 17. Анкетування як спосіб фіксації етнографічних матеріалів. Типи анкет Типи і форми експедиційно-польових досліджень. Листок збирача. Типові форми музично-етнографічної документації	2		6
Тема 18. Фонографічна ера в історії музичної фольклористики. Загальна характеристика	2		6
Тема 19. Фонографічні дослідження музичного фольклору в Україні.	2		6
Тема 20. Народномузичне фонографування в Україні (Діяльність Й.Роздольського, Абакановича та ін.)	2	2	6

6

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	
---	--

Вимоги до письмових робіт	У письмовій контрольній роботі розглядаються питання, опрацьовані на лекціях та самостійно. Їх проведення дозволяє оцінити якість засвоєння студентами теоретичного матеріалу. Контрольна робота виконується у формі письмових теоретичних питань. Оцінюється від 1 до 10 балів.
Семінарські заняття	немає
Умови допуску до підсумкового контролю	Опрацювання матеріалу курсу. Усні відповіді на практичних заняттях.
Підсумковий контроль	<i>Зазначити: форму контролю (залік, екзамен); форму здачі (усна, письмова, комбінована); структуру білета і розподіл балів за завдання</i>

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити студентам відповідні знання, уміння та навички, які дозволять їм якісно та фахово проводити музично-творчу діяльність. Особлива увага звертається на розвиток професійних якостей, самовдосконалення, розвитку аналітичного мислення та організаторських здібностей.

У взаємовідносинах «викладач–студент» провідними є загальні морально-етичні принципи та правила поведінки, відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.

Відвідування занять.

Пропуски здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацюванні літератури із лекційного курсу

Неформальна освіта:

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Білоус В. Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті XIX ст.. Львів, ІН НАН України, 2000. 187 с.
2. Босик З. Методика дослідження запису зразків усної народнопоетичної творчості українців. URL : <https://tur.kosiv.info/ukrainian-culture/424-босик-з-о-методика-польового-дослідження-і-запису-зразків-усної-народнопоетичної-творчості-українців.html>
3. Вовк Х. Студії з української етнографії та антропології. Київ: Мистецтво, 1995. 335с.
4. Вовчак А., Довгалюк І. Засади організації і проведення польового фольклористичного дослідження, транскрибування й архівування зібраного фольклорного матеріалу: Методичні рекомендації для студентів філологічного факультету спеціалізації "фольклористика". Львів, 2012. – 60 с.
5. Глушко М. Опрацювання та оформленої польових етнографічних матеріалів для зацікавлених осіб. Методичні рекомендації. Львів, вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 20 с.
6. Глушко М.С. Методика польового етнографічного дослідження. Навч. посібник. Львів, видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2008. 288 с.
7. Грица С.Й. Необрядовий фольклор західних регіонів України: регіонально-жанрова антол. / С.Й. Грица, реценз.: О.М. Гінда, Т.К. Гуменюк, М.Й. Хай; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології іс. М.Т. Рильського Нац. акад. України, Київ. Нац.ун-т культури і мистецтв. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 764 с.: нот.
8. Довгалюк І. Фонографування народної музики в Україні: історія, методологія, тенденції. Монографія. Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 650 с.
9. Єфремов Є., Пономаренко В. Дослідження локальної народнопісенної традиції як основа діяльності вторинного фольклорного ансамблю. Українське музикознавство : Респ. між від. наук.-метод. зб. / редкол.: І. Котляревський (голова) та ін. Київ : Муз. Україна. 1989. Вип. 24. С. 3–16.
10. Єфремов Є. Як пісні вчити? Як навчитися традиційного співу. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=u3TcsMkTOhY> (дата звернення: 01.02.2021).
11. Єфремов Є. Як створити власний співочий гурт? Як навчитися традиційного співу. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OkGFdSKmmRU> (дата звернення: 01.02.2021).
12. Івановська О. Фейкlor у мистецтві: модний тренд чи лагідна денаціоналізація? (відеолекція, 24 вересня 2020 року). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mcieUGtjnJA> (дата звернення: 02.02.2021).
13. Українська фольклористика. Словник-довідник. Укладання та загальна редакція Михайла Чернописького. Тернопіль: Підручники і посібники. 2008. 448 с.
14. Сінельнікова В. В., Сінельніков І. Г. Сучасна українська фольклористика. Методи і форми мистецької діяльності. URL : <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/126/3492/7351-1?inline=1>
15. Кожолянко Г., Шестаков Ю. Етнографічні експедиції та етнографічна практика. Навч. посібник. Чернівці. Рута, 2000. 63 с.
16. Коробов О. Аудіовізуальна фіксація традиційної музики в сучасних польових умовах (практичні рекомендації). Проблеми етномузикології. 2015. Вип. 10. С. 208–222.
17. Коробов О. Польовий багатоканальний аудіозапис народномузичних творів в Україні: з практики звукооператора. Вісник Львівського університету. Серія «Мистецтвознавство». 2011. Вип. 10. С. 208–223.
18. Луканюк Богдан. Типові форми музично-етнографічної документації. Львів, 1981. Луканюк Б. Музично-етнографічна практика: Методичні рекомендації для теоретико-композиторського факультету. Київ, 1995, 22 с.
19. Луканюк Б. Пам'ятка студента-практиканта та збирача-почаківця: Методичні рекомендації для студентів спеціальності 7.020205 «Музичне мистецтво»

- Навчально-методичний посібник. Київ : Шк. світ, 2008. 128 с. (Б-ка «Шк. світу»).
38. Садовенко С. М. (у співав.). Пам'ятка-запитальник на допомогу збирачам традиційної культури на Україні: Методичні рекомендації. Київ : ДАКККіМ, 2009. 120 с.
 39. Садовенко С. М. (у співав.) Пам'ятка-запитальник на допомогу збирачам української усної народнопоетичної творчості: методичні рекомендації. [Вид. 2-ге / перероб. з 1-го вид. та доп.]. Київ : НАКККіМ, 2010. 140 с.
 40. Садовенко С. М. Виховання народною казкою: методичний посібник. Київ : Шк. світ, 2011. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
 41. Садовенко С. М. (у співав.). Порадник для збирачів фольклору: на допомогу працівникам культури: Науково-методичний посібник [за заг. ред. Садовенко С.М.] / Світлана Садовенко, Зоя Босик.. Київ : ТОВ «Сталь», 2011. 500 с.
 42. Садовенко С. М. Нотні записи фольклорних та народних пісень як важливе джерело збереження й вивчення української народної піснетворчості // The 9th International scientific and practical conference «Topical issues of the development of modern science» (May 6-8, 2020) Publishing House «ACCENT», Sofia, Bulgaria. 2020. 968 p. С. 737–740. Режим доступу : https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/05/TOPICAL-ISSUES-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-MODERN-SCIENCE_6-8.05.20.pdf
 43. Фабрика-Процька О. Пісенна культура лемків України. (XX-XXI ст.): монографія. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2013. 328 с.
 44. Фабрика-Процька О.Р. Народна музична культура лемків і русинів Карпатського регіону: традиція, трансформація, ідентифікація. Монографія; ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т імені В. Стефаника». Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2020. 496 с., 24 іл. ISBN 978-617-7468-7-6
 45. Хланта І. До джерел: Фольклористичні статті. Ужгород, 1994. 237с.

Викладач

проф.Фабрика-Процька О.Р.